

Лист до видавців „Думських вістей“.

Звітка про видання думської української часописів народного мовою звернула на себе увагу українського громадянства. Нічого й казати, що ця звітка викликала шире співчуття у всіх чулих синів України, бо досід, першої Думи всім показав, що тільки мінне еднання з народом дасть Думі потрібну силу, а таке еднання не може здійснитись, коли народ живе, як у лісі, нічого не знаючи й вірюючи про діяльність Думи, коли на ціле село йде може яка-небудь одна газетка, та й та, як що не чорносотенна, то у всіх разі незрозуміла українському селянинові.

Покладаючи на „Думські вісті“ велику надію, я не можу не висловити своїх думок, що до моїх народної газети.

Успевши в тому, що тільки газета писана простою мовою заробить славу по-пулярної газети і стане загальнолісієвською газетою, я широ розділ біз видавцям „Думських вістей“ старанно пильнувати, щоб мова цієї газети не мала тих хіб, які могли б перешкоджати їй, писаний для народу. І стати справді найпопулярнішою із усіх газет, як будуть обслуговувати наше селянство за час думської осії.

„Думські вісті“—це голос депутатів до свого народу, голос, звернений не тільки до тих, хто має предлаштувати цю часопис і, взагалі, звич читати газети, але що єдиного українського народу, навіть до тих, хто з цього часу газети в руках не має. Як що ця газета буде видаватись нарочито для народу, то нехай же мова її буде цілком народною. У нас є тепер тижневик „Рідний край“. Калут, що він видаватиметься переважно для селян, але мені здається, що й у цій часописі є багато, що че не зрозуміло селянам. До селян треба писати тою простою мовою, якою вони самі балакають, і тільки тоді газета прихильна до себе селян і буде читатись і слухатись усіма гуртом, навіть нетримотими. Певне, писати простою мовою про не прості речі не так-то лехко, але ю коли ставити собі якісь завдання, то треба її здійснити їх. Мимоволі придается мені мова могильовської „Світової зірніці“. Я читаю тортік числа цієї газети, і як що вона і далі писалась такою ж простою мовою, то лишею аразка для мови „Думських вістей“ і бажати не треба.

Ше одна умова для селянської газети: це її ціна. Треба вважати на те, що селянин не зможе так до газети, як інтересант, він не може витрачати на її цілі карбованці, і, як що газета дорога, то він не схоче, та її не зможе і предлаштувати. Краща нехай газета буде меншою на розмір, нехай вона навіть не містить промов депутатів цілком, аби тільки вона була дешевою і мала як найбільше предлатників. Селянину досить знати заміс промови того чи іншого депутата, подібні ж він і втомлються читати, та її не зрозуміє, вісію, а у літні робочі пору йому навіть ніколи буде перечитувати довгі промови ораторів.

Національне питання і марксізм.

„Образование“, 1907, кн. 1—2.

Національне питання, питання, яке не так давно звали „нестінчим“, останніми часами все більше й більше приваблює до себе увагу громадянства. І не цілком зрозуміло, особливо, коли діло йде про національне питання в Росії, де воно—для кого ріжним пережиткам федального ладу та ріжноманітною складовою держави—прибрало собі найбільшу гостру форму. Навпаки, треба дивуватись, що тає складно та пекуче питання досі здебільшого обміннали як окремі теоретики, так і цілі політичні партії. Так, напр., наскільки нам відомо, російські „грубі“ журнали—під колись єдині представники теоретичної думки—за весь час свого існування надрукували дуже мало праць по національному питанню, так мало, що їх можна по пальцям перелічити. З по-дітичними партіями справа стоять не краще. Р. С. Д. Р. П., напр., і досі ще не тільки не має певної рациональної програми, а навіть не має більш-менш добре мотивованої резолюції що до національного питання).

З тим більшою цікавістю та увагою ми спинялися на статті „Національний вопрос и марксизм“ д. Інсарова, надрукованій в I і II книжках марксистського місячника „Образование“ за цей рік. Вже один той факт, що серпневий місячник „ортодоксально-марксистського“ напрямку на своїх сторінках одів місце для досить великої статті по національному питанню, — сvidчить про те, що життя прообразі зазначи проміні в національній редакції думки. З другого боку, репутація „Образования“, як журналу польського, чистого, настільки встановленої, що ми сподівалися вагаданії статті знаходити більш-менш докладну відповідь на те питання, що зараз нас хвилює, відповідь, можливо, не зовсім приемну для наших

* Характерно, що коли на стокгольмській відбілі Р. С. Д. Р. П., з ініціативою представників національних організацій, будо піднесене дискусію з приводу цього питання, то лідер теоретики партії—Ілеханов, Ленін, Аксельрод, Мартов—мовчали, наче води в роті позабрали, що навіть кипулося де-кому в вічі (Див. „Протоколи Стокгольмського Об'єдніння Съїзду“, ст. 382, промова заступника Бунда—Ліберса).

Маленька, дешевенька й просто написана—ось якою бажано було побачити „Думські вісті“.

Селянин Гордій Суліма.

З газет та журналів.

** Польща висадла сей рік до Думи майже виключно самих національно-демократів, цих істотно-польських людей, які узвищують собі право говорити в імені цілого польського народу. Прекрасно описану в Думі дає перше число нової петербурзької газети „Столична Молва“:

„Польща коло, що складається з 34 чоловіків, які мають залишко силової, щоб з ним не рахувались. А рахувати з ним можна тільки одним способом: шляхом консекції і завзяття боротьби, не менш інтенсивної, ніж із усіма явно і таємно чорносотенними елементами нашого парламенту.“

І справді, на яким інші відношенні з боку опозиції настроєної величезною більшістю російського народу можуть рахувати представники темного польського шовінізму?..

Будучи по своїй програмі різко-класовою партією, які стоять на сторіні інтересів великої буржуазії і шляхти, національно-демократи діяють на тогу всенародного загальнопольського націоналізму, а в своїй тактиці вживают характерних способів піділчного шантажу і грубої демагогії.

Як ви приклад першого, досить вказати на звертання лідера наївного польського кола д. Романа Дмовського до графа Вітте з пропозицією „задушити“ польську революцію за діякі устути в боку уряду на користь національно-демократів..

Яка ж буде роль теперішнього польського кола в Думі, якою тактикою вони будуть додержуватись?

Очевидно, що на його піддержку може рахувати тільки реакція. Національно-демократи виступатимуть проти радикальної аграрної реформи, бо для відкритої земельного дворянства.

Вони будуть проти загальноголоского виборчого права, бо воно позбавить їх польських магнатів.

Вони будуть проти рівноправства національності, бо воді—відверті в жорстокий вид.

Вони будуть проти національно-демократів, що вони позбавлять їх польської мови.

Вони будуть проти польської мови.

